

fora de l'àmbit eclesiàstic, i aquest èxit s'incrementà amb l'aparició de la impremta. És una de les obres amb major difusió i influència dins del panorama de la literatura catalana medieval, encara amb la tasca pendent d'establir la filiació entre els diferents manuscrits i impresos, alguns dels quals són pràcticament inèdits.

El treball de Càmarà és un pas ben dirigit cap a la resolució d'aquesta tasca pendent.

ANTONI BIOSCA I BAS
Universitat d'Alacant

Josep M. Domingo & Rosa Cabré (eds.), *C'est ça le Théâtre! Josep Yxart i el teatre del seu temps*, Lleida, Punctum & Grup d'Estudi de la Literatura del Vuit-cents, 2009, Col·lecció «El Vuit-cents», 3, 385 pp.

No poques vegades la recerca de la història literària, de la filologia i, en general, de les humanitats avança amb passos fermes gràcies al suport dels resultats tangibles de trobades acadèmiques o d'especialistes. Es tracta de volums que recullen els textos de les diverses aportacions, unes vegades tal qual, d'altres, revisats, que resulten de gran utilitat per als investigadors que vénen darrere. Avui dia aquesta mena de publicacions (atés el model d'avaluació de la difusió de la recerca que s'ha imposat [*sic*] en el món universitari espanyol), estan molt devaluades, quan no sota sospita. Com a reacció, en general, acostumem a llançar l'acusació contra el sistema avaluador, però rarament ens aturem a reflexionar sobre si el comitè científic de la trobada ha fet realment la seua faena de sedàs avaluador, o si el comitè organitzador ha reaccionat a temps quan aquell no ha funcionat. O molt menys hem gosat, quan les expectatives d'un resum de comunicació no s'han acomplert, evitar que aquell paper més o menys discret, passara al volum resultant dels treballs positivament valuosos. Al capdavall, molta frustració indignada i poca autocrítica exigent.

Potser sí que hem interioritzat que un investigador pot prendre part en un col·loqui o jornada científica i que, per causes o interessos diversos, pot no lliurar l'aportació presentada per a la seua publicació; però potser no hi hem fet consciència (ens hi neguem), que de la mateixa manera, el comitè científic, l'organitzador o, finalment, els investigadors encarregats d'editar el volum d'aportacions científiques seleccionades,

ens diga (raonadament) que els nostres treballs no reuneixen la qualitat mínima exigida, que no s'ajusten als criteris d'edició fixats, etc. i que no poden ser inclosos en el volum resultant. Però, qui s'han cregut que són!? (Potser són els curadors del volum?)

Unes altres qüestions poden ser tant el fet que, de vegades, es publiquen en segells institucionals (potser massa institucionals) sense cap mena de cura (no disposen ni d'ISBN, per exemple) i sense cap canal de distribució o promoció; o que el lapse de temps transcorregut entre la celebració de les jornades i l'edició efectiva dels treballs presentats i, si és el cas, seleccionats, és excessivament llarg. Alguna cosa hem avançat en un punt i altre però, sobretot en aquest segon, encara s'hi ha d'insistir molt més.

Vet aquí que ens trobem amb un volum vell que, fent de la necessitat virtut, s'ha renovat ell mateix, com una au fènix. Si bé el seu origen cal cercar-lo en el «Simposi Josep Yxart i el Teatre. Passió i raó» —celebrat a la Universitat Rovira i Virgili, en el mes de novembre de 2002 amb motiu del 150 aniversari del naixement de Josep Yxart i Moragas (Tarragona 1852-1895)—, els editors, d'una banda, hi han incorporat les aportacions d'altres especialistes per dotar de més diversitat el volum; de l'altra, hi han incorporat un extens apèndix documental del mateix Yxart, que serveix per a atorgar la paraula al mateix protagonista de les jornades primigènies.

L'obra resultant té en compte les dues àrees d'especialització del crític català, l'escena catalana i l'escena espanyola (i la projecció sobre les respectives narratives i literatures), i per això mateix hi trobem especialistes d'una banda i de l'altra. Tot i que els sis estudis de què consta el volum hi apareixen ordenats alfabèticament pel nom dels autors, creiem que aquests poden ser agrupats de dos en dos, com una mena de diàleg i complement. Així, Laureà Bonet i Josep Maria Domingo analitzen el camí que va de la novel·la a l'escena. El primer, analitza les relacions entre el crític Yxart i Galdós a partir de les dues «versions» (narrativa i dramàtica) de *Realidad*; i Josep Maria Domingo, centrat en Josep Pin i Soler, el camí recorregut per aquest autor des de l'opció narrativa frustrada (*Kildo*), al decantament cap a l'escena realista amb *Sogra i Nora*, en tant que una nova opció literària.

Rosa Cabré estudia l'evolució del pensament crític d'Yxart i les relacions literàries (i dependències teòriques) amb altres crítics espanyols o francesos coetanis (o immediatament anteriors) entre dues obres fonamentals d'aquell: *Teatro català. Ensaig històric-crític* (1879) i *El arte escénico en España* (1892-1896); mentre que Adolfo Sotelo se centra en la repercussió de la crítica d'Yxart entre els escriptors i crítics espanyols, sobretot a partir de la introducció del realisme. Finalment, el malaguanyat i enyorat Pere

Farrés —a la memòria del qual els editors adrecen l'edició del volum—, hi analitza les idees del crític sobre el drama històric en el context català, a partir del triangle Schiller, Víctor Balaguer i Ramon Picó i Campamar; i Magí Sunyer, hi estudia les propostes d'Yxart sobre les possibilitats d'un teatre històric específic en l'escena catalana i les diverses opcions possibles que aquest apuntà.

Com ja hem dit, el volum s'acreu gràcies a la incorporació de tot un apèndix documental conformat, bàsicament, per alguns escrits (inèdits o poc coneguts) d'Yxart, i, sobretot, per cartes de les quals aquest és l'autor o el destinatari. Tota aquesta documentació s'incorpora al volum per dues vies: la primera, en els treballs de Cabré, que ofereix algunes notes crítiques sobre el teatre del moment, sobre Feliu i Codina o Conrad Roure (115-136); i de Domingo, diversos testimonis epistolars entre Pin i Soler i Frederic Soler, Vidal i Valenciano, Enrique Gaspar (8 cartes) o Emilio Mario, etc. (152-172). La segona, en l'apèndix final, força extens (229-383), que s'estructura en quatre apartats: un a cura de Josep Maria Domingo (15 cartes entre J. Yxart-E. Gaspar), i tres més a cura de Rosa Cabré (2 comentaris crítics d'Yxart sobre F. Soler, 21 cartes creuades entre E. Gaspar i J. Yxart, i 5 cartes entre Soler i Rovirosa i Yxart).

Si els dos primers blocs documentals donen suport a l'anàlisi crítica de Cabré i Domingo, els quatre darrers, no tan sols posen en valor —una vegada més— el pensament crític i les relacions escenicoliteràries d'Yxart, sinó que, sobretot, posen a l'abast del lector testimonis epistolars realment valuosos per a entendre la renovació del teatre i de la crítica dramàtica. A la llum d'uns documents i altres, és inevitable doldre'ns del frustrat projecte d'edició de l'obra completa de Josep Yxart, projectat com a commemoració del centenari de la seua mort (1895) i abandonat tot just després de l'edició del primer volum (1995).

No cal dir que, atés el grau d'especialització dels diferents autors dels treballs que conformen el volum i la qualitat i finesa dels diversos textos, ens trobem davant d'una obra fonamental per a comprendre alguns dels canvis que es van donar en l'escena catalana o espanyola (i en el pensament crític d'aquestes) en la setena i vuitena dècades del segle XIX.

Vist l'interés i la vàlua de les aportacions contingudes en el present títol, fóra desitjable que editorials com Punctum —i algunes altres que també editen habitualment títols que són resultants de la recerca efectuada per diferents grups o investigadors individuals— trobaren la manera de fer més visible (i objectivable) el seu esforç i la

seua aposta editorials. Potser obres tan interessants com la que ara ens ocupa podrien disposar d'una major projecció entre els sectors interessats i el públic en general.

GABRIEL SANSANO
Universitat d'Alacant
Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana

Eusebi Coromina i Josep M. Mestres (curs.), *Aspectes de terminologia, neologia i traducció*, Barcelona, Societat Catalana de Terminologia / Universitat de Vic, 2010, 166 pp.

El llibre *Aspectes de terminologia, neologia i traducció* inclou un recull dels set treballs científics que es van presentar, majoritàriament de forma més resumida, en el marc de la VII Jornada de la Societat Catalana de Terminologia (SCATERM), celebrada el 13 de maig del 2010 a la Universitat de Vic, sota el títol «Terminologia, neologia i traducció». Clou el volum una crònica d'aquesta Jornada, que n'inclou la presentació, el balanç i les conclusions, així com la informació relativa a l'organització, els participants, el programa i els assistents.

Tal i com podem deduir del títol de l'obra, el conjunt dels estudis que recull ens permeten reflexionar sobre els mecanismes de formació de paraules noves en els àmbits d'especialitat i la importància d'aquests mecanismes en la traducció científicotècnica, especialment en una llengua com la catalana, immersa en un procés de normalització lingüística que pretén, entre altres objectius, garantir la continuïtat de l'ús lingüístic en els àmbits d'especialitat.

Enceta el volum el treball de Rosa Estopà que, amb el títol «La neologia especialitzada, repte constant per al mediador lingüístic», ens endinsa en el tema de la neologia especialitzada en el marc d'un context comunicatiu de mediació lingüística. Per fer-ho, l'autora parteix de la distinció entre neologia primària o neologia d'especialista i neologia secundària o neologia en la mediació. El primer cas, que constitueix el procés més natural de generació de termes, respon majoritàriament a una necessitat designativa de donar nom a una nova realitat, i el creador del neologisme —l'especialista— no sol tenir preparació lingüística ni terminològica, amb les conseqüències que aquest fet pugui comportar. El segon cas respon a una necessitat comunicativa en una situació